

VESZPRÉMI HIRLAP

POLITIKAI HETILAP.

AZ EGYHÁZMEGYEI IRODA HIVATALOS KÖZLÖNYE ÉS EGYHÁZMEGYEI HIVATALOS TANÜGYI KÖZLÖNY.

Megjelenik minden vasárnap.

Előfizetési ár: Egész évre 12 kor., félévre 6 kor., negyedévre 3 kor. (Tanítóknak egy évre 8 kor.) Egyes szám ára 24 fillér.
Hirdetések ára: Egész oldal 32 kor., féloldal 16 kor. stb.

Felölös szerkesztő:

Hoss József dr.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Veszprém, Egyházmegyei Nyomda. (Telefon: 61.)

Előfizetéseket elfogad és hirdetésekkel felvesz: a kiadóhivatal.
A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőséghez intézendők.

A háboru hatásai.

Ha valaki egy esztendővel ezelőtt azt mondja nekem: Uram, a jövő ősszel nagy világháboru szakad ránk. Katonáink szívében újra megelevenedik a régi harci kedv, babért fonnak homlokuk körül, nem a régi dicsőségből, hanem friss leveleiből fajunkban rejő sok nemes tulajdonságnak. És ha a jövőbe látó jósként hozzátette volna: de Uram még mást is mondok: Hölgyeink odaadó gondossággal ápolják sebesültjeinket s ők, akik mások összerézzennek, ha vérről, öldöklésről van szó, nagy elszántsággal, félelem és rettegés nélkül kezelik a legkényesebb sebeket. Ilyen ez hasonló megjegyzésekre tágra nyílt szemmel mondottam volna: hiszen Ön álmadozik. S szinte látom, hogy indult volna meg az érvek halmaza bizonyosságára az állítás tarthatatlanságának.

De hát az élet nem egy emberi okoskodást döntött meg. A júliusban kihirdetett mozgósítás óta a gondolkozásban, a lelki hangulatokban oly változásokon mentünk keresztül, aminőket gondolni is alig mertünk volna. Amit alig tudtunk elhinni most élet, valóság a szemünk előtt, melyet tagadni nem lehet. Mint minden külső tényezőnek, úgy a háborúnak is meg van a maga hatása a résztvevőkre csak úgy, valamint a szemlélőre.

A mozgósítás első napjaiban a hazafiúi lelkesedés vett erőt rajtunk. Város és vidék egyaránt tüntető lelkesedéssel fogadta, hogy végre megtörtént a döntő lépés, mely évek bizonytalanságának erélyes kézzel egyszerre véget vetett. A lelkesedést komolyság váltotta fel, mikor a komoly mérközések nyomán az eredmény latolgatása s szeretteink féltésének gondolata szállta meg lelkünket.

A megindult élet-halál harc megelevenítette képzelőtehetségünket, ami következményében létrehozta az emberek egyik osztályát, akiket találóan kávéházi Conrádoknak neveztek el. A kávéházi Conrád egy külön spéci, akinek külön lelki világa is van. Mindent jobban tud, mint a tényekkel számoló s a hadi tudományokban otthonos szakkörök, mindent hibáztat, a hallott híreket kiszinezi, mindenféle kombinációval összekeveri. Algódiok, szid, kritizál, mert a fantáziája dolgozik, mert egy világot alkotott koponyájában, mely a valóznak nem mása. Itt csak hidegvér segít, vagy amit a hatóság pótlásul helyesen vezetett be: egy kis pénzbürség, meg a hüvösre tétel.

Ez a háboru hatásainak kevésbé komoly oldala. Nem gondoljuk, mintha a háboru annyira nevelő hatása volna, hogy egészen megváltoztatna bennünket, mindazáltal két-

ségtelen, hogy sok nemes emberi tulajdonságnak szülőanyja, vagy legalább is fokozója. Itt van mindenek előtt a hazaszeretet. Hiába mondogatják, hogy a haza csak fogalom. Mikor otthonunkat, vagyunkat támadják nem filozofálunk, mikor arról van szó élünk-e vagy halunk, nincs időnk, hogy ideológiával bibelődjünk. Felébred bennünk az érzés, hogy egyek vagyunk, hogy közösek érdekeink; élénkebb lesz a tudatban, hogy birtokolt földünkhez, az élvezett békéhez jogunk van, aki azt megtámadja élet-érdekeinket sérti, ellenség. Így ledől az osztály különbség ember és ember között, elsimulnak az esetleges faji különbségek s a sorsközösség lesz uralkodóvá, amiért tenni, áldozatot hozni, sőt az életet is oda adni hősiesség. Vagy nem ez a hazaszeretet? Gondolom igen, nem pedig holminemű érzélgés, vagy sok páthosszal eldekklamált szócicoma.

A hazaszeretet mellett a vallásos érzés az, mely most háboru idején erősebben felfellobog. Nyílt dolog, hogy emberek, kik éveken át megfedkeztek Istenről, most imádkoznak, kik a templomot csak kívülről ismerték, újabban otthonosnak érzik magukat ott. A háboru napjaiban érezzük a vallás nagy erejét. A hit megtanítja értékelni az élet összes megnyilvánulásait, az

A mi fiaink...

— Apróságok a 31. honvédezedről. —

(Folyt. és vége.)

Elmondottuk, hogy egy honvéd egy főtiszt szemelattára szurt le a rajvonalban három muszkát, s ezért egy aranyat kapott. Megköszönte, zsebre-vágta és folytatta a muszkapusztitást. Persze, mint mindenki, ő is a névtelen hősök egyike. Mert hol van idő a küzdelem hevében a név iránt érdeklődni s kinek jut eszébe kint a harcmezőn a piheéskor — ha ugyan jut erre idő — aziránt tudakozódni: ki is volt ez, vagy az, amikor minden perc megtermi a maga hős tettét s minden honvéd oroszlan módjára, legyőzhetetlen bátorsággal küzd.

Történt, hogy ez a főtiszt egy hazai határ-állomáson utazott át. Látja, hogy 31-esek is várakoznak ott valami vonatra.

— Hát ti, mi csináltát itt, fiuk?

— Alássan jelentjük, ... ur, várjuk a vonatot, mert hogy mán meggyógyultunk a sebünk-ből, azt! menünk vissza a csatába.

— Hát aztán, hogy hinak, hogy sebesültél meg? — kérdi tovább.

Eléje áll egy délceg fiu:

— Alássan kérem, engem ismer mán az ... ur, Uhnoból, merthogy én vagyok az, aki ott egy aranyat kaptam az ... úrtól, amiért három muszkát leszurtam ...

Persze, hogy menten megismerte a derék 31-es.

Szorul-e külön bizonyítékra honvédeink lelkes harci kedve s harcckészsége?

Egy szakaszvezetőnek ellőtték a kezét. Amikor hátravisszik a kötőhelyre, találkozik vele egyik főtiszt.

— Mi bajod van, fiam?

— Semmi különösebb, csak a kezemet lütték el egy kicsinyt. — És elmondja katonás rövidséggel, majd azt kéri alázattal, hogy mihelyt beköltözték, visszamehessen azonnal a főtizonalba ...

Csoda-e, ha az ilyen hősökből álló 31-es honvédezedr legfelsőbb helyen is dicséretben részesült, mert a reabizottakat halálmegevető bátorsággal úgy oldotta meg, amint arra csak a világ legkiválóbb katonái képesek.

Az ezred tűzkeresztségekor történt Uhnónál. Rohamot vezényel az egyik tartalékos zászlós szakaszának. A fiuk mind odatömörülnek köréje, hogy — ha erre kerülne a sor — saját testükkel fedezék tisztjuket. S rohantak elszántan, hősi bátorsággal, mintha az egész orosz armádia eltiprására készültek volna fel. Nincs az a fákat tövestől kitépő orkán, amely veszedelmesebb sebbel s megfélemlítőbb gigász erővel tombolna, mint ahogy a mi 31-esekink rohantak.

— Rajta, fiuk, rajta! S a föld is döngött belé. A messze kéklő dombok s a körülvevő erdők fái visszhangozták az eget verő: Éljen a haza! Honvédek előre! — vészes kiáltást. S a fiuk rohantak és torkuk szakadtából ordították a magyar átkot és a — vasuti kocsi horvát felírását, amit illik minden magyar embernek utazásában megtanulni s amellyel — a saját nyelvükhöz hasonló ropogós szavakkal — az oroszokra akartak jobban ráijeszteni:

— Tyűh az erre-arra-mindenedet nyomorult muszkája (s itt szurtták le az elsőt), te mersz a magyar ellen fegyvert fogni?! Na te kutya muszka, zatracenyi futni kell, az anyád ... (főibukott a második, harmadik is már). A refán fűtyölő (s itt következett a kacskaringós. És szakadatlanul foly-

tatták szörnyű villámokat szóró tekintettel :) opazno je van se nagnuti, bitang nyomorultja, ne rabi zahoda, te disznó muszka!

S erre vagy vérbe fuladva fetrengett a muszka vagy — uccu neki vesd el magad — úgy fufott visszafelé, mintha az ezer kupolás Moszkváig (pedig jó jártányira volt az ide) meg se akarna állani ...

Hanem megtanították a muszkát a magyar szóra is. Ugyanezen ütközetnél történt, hogy egyik rezege térdű muszka legény egy fán keresett menedéket. De hát nem azért honvéd a honvéd, hogy tul ne járjon a muszka észen s rá ne találjon, ha a csillagok körül próbál is ijedtében menedéket keresni. Rátalál egy 31-es.

A világ legtermészetesebb hangján, mintha az orosz soha más nyelven nem is beszélt volna, szól rá, persze magyarul:

— Hallod-e te kutya muszka! Legyere erüt a fáról, mert ...

És a muszka úgy le mászott, mintha csakugyan megértette volna a zengzetes szépen hangzó magyar szót ...

Még ütközetek idején is jó volt az ellátás. A mozgókonyha kitűnően működött. Volt eset rá, hogy szilvás gombóc is került a páziasztalra a fiuknak. De ennek története van.

Van egy szemfüles honvéd az ezredben. Nincs az a nehéz probléma, amit meg ne fejtené. Csafintaságokat is kitűnően végez, a muszkát meg úgy aprítja, mintha fásirozottat akarna belőle csináltatni. Ott lóg már a mellén a vitézségi érem. Hát ezt a fiut megbízták, hogy szerezzen valami jó falatnak valót. Elsőben eszébe ötlett, hogy nagyon vágódott már tejes kávéra. Elcsipett hát teheneket s megejete s hozta „haza” a tejet. Lett

emberi műveltséget, a kultúra minden alkotását, megérteti az élet értelmét, változandóságát, egyben mulandóságát. Ezek a gondolatok a háboru nyomán támadó pusztítások, halálozások, elváltozások révén elevenebben lépnek elénk, a fogékonyság így sokkal nagyobb a hit igazságai iránt. A harctéren küzdő katonáknak is a szülőföld és a környezet szeretete mellett mi ad erőt az elszántságra, mely nagyra képesít, ha nem az élő hit egy jobb jövőre iránt, mely a földi létet követi.

A háboru viharhoz hasonlítható, mely ágakat tördel, fákat dönt, de utána megtisztít a levegőt. Világra szóló küzdelmünk arra talán jók lesznek, hogy mindenféle furcsaságok után futkosás helyett közelebb hozzunk a való élethez, a borzalmakból merített emlékek meggyőző, hogy minden haladás, minden műveltség Isten és hit nélkül homokra épített ház, mely a vihar első rázkódtatására összedől.

HIVATALOS RÉSZ.

Plébánia betöltése. A *somogyfaiszi* plébánia-javadalmat a kegyur szabályszerű bemutatás levele alapján *Berkenyész István* ottani ideiglenes adminisztrátor nyerte el.

Halálozás. *Domnanich Sándor*, marczaltói plébános f. é. november hó 4-én életének 37-ik, áldozásának 11-ik évében elhunyt. R. i. p.

Ideiglenes adminisztrátor. A marczaltói plébánia lelki és anyagi ügyeinek vezetésével *Kreutzer Ferenc*, pápai káplán bízott meg.

Dispositio. *Wache Ernő* Szentbékálláról Kaposvárra, *Németh A.* Vilmos Noszlopról Szentbékállára kápláni minőségben áthelyezettek.

Pályázat plébániákra. A püspöki szabadadományozás *nagybajomi* és a gróf *Esterházy Sándor* kegyurasága alá tartozó *marczaltói* plébánia-javadalmakra a pályázati határidő f. é. november hó 20-ára tűzött ki.

A veszprémi Oltáregylet háborus munkája. A veszprémi Oltáregylet a most folyó háboru idején úgy látta, hogy nem elegendhetik meg, ha tagjai könyörögnek az Ur trónusa előtt, hogy

muljék el rólnak a veszély, még azt sem tartotta elegendőnek, ha elhagyott oltáraink ékességéről gondoskodik, úgy tartotta, hogy részét a szeretet munkájából is ki kell vennie. Most a haza minden előtt. Meg szeptember hónap folyamán megindult a mozgalom, hogy az oltáregyleti urnók meleg ruha-felszerelést készítsenek katonáink, illetve sebesültjeink részére. A székeskáptalan a mozgósítás idején megszavazott helyi segély címén 3000 koronát, melyből 938-04 kor. fogyott el. A megmaradt összeget a veszprémi Oltáregylet kezébe juttatta háborus célokra. Az oltáregyleti hölgyek szíves készséggel vállalkoztak a megmaradt 2067 korona feldolgozására és készítették, összesen 60 inget, 69 alsónadrágot, 580 flanel-hásmegelőt, 636 zsebkendőt, 68 lepedőt, 60 törülközőt, 224 hősapkát, 400 drb barkett kaptát, 30 térdmelegítőt, 429 érmelegítőt, 434 meleg harisnyát.

A feldolgozott anyagból juttatott nagyobb mennyiségben a 31. gyalogezrednek. A ruhákat a harcterre küldték. A többi szétosztották részben a harctéren menő katonáink, részben pedig a katonai kórházak között. Készített ezenkívül az Oltáregylet egy nemzeti színű lobogót honvédtüzéreink részére. A székeskáptalannak a pénzbeli adományt megköszönték, a jó urnók iránt pedig hálás lesz a sok értünk küzdő katona, vagy sebesült, kiket kezük munkájával betakartak. Itt jegyezzük meg még, hogy a veszprémi Oltáregylet a többi testvéregylet példája szerint rendes működését a háboru tartamára a legszükségesebbekre szorítja. Ereje javát az altruizmus szolgálatára fordítja s iparkodik kivenni részét a hazafiui munkából.

Halottak napja után...

Irta: Koritsánszky Ottó.

Volt pedig akkor egy borongós, esős, napfény nélküli, szomorúságos nap...

Katonát temettünk. Szívét golyó nem járta át; teste ép, sértetlen maradt. Sok-sok rohamban, ádáz, gyilkos tűzben résztvevő. Golyó nem fogta, kardszúrás se érte. Lappangva, sunyi módon ferködött hozzá a kórság. Beteg lett, kidőlt s hozták el a háborus zajtól hangos mezőkről.

Az élet lángja mind halávanlyabban, gyengébben lobogott benne... Rövidest ki is lobbant, elaludt. A vitéz katona meghalt.

Aztán kikerült a temetőbe azon a borongós, esős, napfény nélküli, szomorúságos napon. Megértő női szívek jóvoltából került egy pár fehér virág,

tejes kávé. Aztán „szerzett” lisztet, tojást meg szilvát s maga gyurta-dagasztotta s olyan szilvás gombócot talált az ezred elé, hogy ha napokon át koplaltak volna is, bőségesen kárpótolva lettek volna ezekkel a gombócokkal.

De hát az orosz felejtette a jó szilvás gombócokat. Oly pazarlóan bánt az élelme, meg acél gombócokkal, hogy ezek időnkint alig hagytak nyugtot a hős 31-eseknek. S bizony — mi tagadás — tiszték és legénység közül egyaránt áldozatot követelt s nem egy nemesérszű szív szava örökre elhallgatott.

Az uhnowi csata után egy erdőnek tisztásán ott fekként közel egymáshoz egy tiszt s arébb egy altiszt. Halálukban is oly békés egyformaságban, mint ahogyan az egész táborba szállás és harc idején volt. Az altiszt mellett tángoló seb, a seb körül vérbe ázottan valami papírféle. Megilletődve áll meg mellette egyik vezető tiszt s a kemény katona szív megrendült a látottakon. Az elesett feleségének és kis gyermekének fényképét, feleségétől kapott utolsó levelét tette a sajjó sebre. Ez a közelség, ez a szívbéli egybeforradás talán enyhítette némiképp a fájdalmát. És még volt egy csepp kis ereje. Elővett egy rózsaszínű tábort lapot s reszkető, egyre gyengülő kézzel nagy szarkaláb betűkkel rót rá: a feleségének címезte s utolsó üdvözléte volt. De nem fejezhette be. A kiméltelen kaszás, amely nem érzi a hívesi hűség melegét és amely egy szempillantást is dehogyan ajándékozta, előbb elhessegette a lelket belőle, mielőtt befejezhetné volna az írást... Az írás félbe maradt s a kedveseit közeliben tudó szív megszünt dobogni és a kihűlt tetem — ha van álom a halálban is — álmasátt ott időzött, mikor rája bukkantak, szeretett híves és kis gyermeke körében.

Arébb tőle a hős halálal kimúlt tiszt. Manlicher lövegekből csinált karperecet tettek jobbára,

hogy ha jödnének multával keresné valaki holt-temetőt, megismerjék.

Itt ezen a helyen, az elesett hős bajtársak mellett előtér a harcosban az ember, aki fölött ott is oly könnyen urrá lesz az érzelem. Az a melegséges érzés járta át az ereket, ami oly sokszor könnyre olvad át s e könnyeken át keresztülragyog az a mélységes egymás megértése, ami a nagy időkben fokozottabb mértékben van meg mindnyájunkban...

... „Egyszer volt, hol nem volt” — mondják körülöttünk, régi dicsőségünkről szólván. S az „egyszer volt” megboszulta magát. Ország-világ látja s bámulatba esik: föltámadt a magyar dicsőség, a hős harkétség, a rettenetellen bátor elszántság a fölbevalókhöz való hűséges ragaszkodás s ezeknek apai gondos szeretete.

A 31-es honvédek, a mi fiaink — megdobban-e szíved ezeknek halatára Veszprém?! — oroszlan módjára hős harcot vívtak retentő türelvél. És babérlombokat szerettek ahhoz a korszokhoz, amely a nemzet géniusának homlokára készül! A mi fiaink: a 31-es honvédek; a legelsőttől a legutolsóig, a legnagyobbtól a legkisebbig, a hős lelkű, minden honvédjéhez mélységesen gyengéd apai szeretettel — gondoskodással áthatott vezetőitől a tisztéken s e fők fölén bizalommal, feltő gonddal, elszánt odaadással csüggő honvédig mind-mind a mi fiunk!

Fiuk! Bajtársak! Tiszték és honvédek! Elismerés nektekés hódolat! Sipkátok mellett virágjaink legszebbjeivel, kezetekben a szent nemzeti zászlóval, szívetekben, lelketekben dagadó érzéssel, hős elszántsággal mentetek távoli csatákra. Imáink és áldásunk kísért utatokon, véres harcainkban; s most bűszkeséggel telet üdvözléteit küldünk nektek. Rajta! Előre további győzelmekre!

Koritsánszky Ottó.

piros virág, gyászos virág a koporsójára is. De koporsójára könny nem hullott. Kísérője néhány bajtárs, egy pár vöröskeresztes nővér és egy tucatraló jobb foglalkozás híján örökös temetést-kísérő öreg asszony.

Az az öreg asszony, akinek szemefénye csillogása, büszkesége, drága kincse volt a fiu, az édes anya, hegyen-völgyön túl, messze idegen földön, talán magarázárt ajtó mögött levendulaszagu imakönyvére hajolva, fakadhatott csak könnyekre, ajtatosan morzsolván olvasóját.

És jötenek a napok és elmúlnak... Egyik hét után a másik és a hónapok is váltakoztanak már...

Hány szegény öreg édes anya szeméből fakadt ki ez alatt a kiapadhatatlan könnyek árja! Hány testvér, feleség, menyasszony borult a veszteség feletti sajjó fájdalomában levendulaszagu imakönyvére, kopott olvasójára, talán egy sok csóktól halaványra mosódott fényképre, vagy valami — egyébként kicsi csacsi bolondságos — drága emléktárgyra!...

És jött a nap, a halottak emlékével megszentelt... A temető poézise elandalít ezen minden lelket... Tán ekkor bontogatja leggazdagságosabbban ezer elragadtató, szívet-lelket elringató tárházát... És megindult a zárándoklás. Ki-ki kedves halottjához, ha csak egy szegényes papírvirágszállal is, avagy olcsó, egyszerre ellobbanó gyertyácskával. De ment Istenem! Hányának nem volt hova mennie!... Hány, aki legkedvesebbjét egy eltört fegyverrel megjelölt véres buca alatt tudta csak — valahol a nagy világban...

És megindult ezen anyáknak, testvéreknek, özvegyen hagyott feleség és menyasszonyoknak egész serege a harctérről visszajött s ott szerzett nyavalyában, itt, az otthontól való messze idegenben elpusztult ismeretlen vitéz katona temető rejtő sírdombhoz. Ki egy virágszálat, ki egy csokrot helyezett el, ki meg gyertyát gyújtott és reszkető ajakkal imát rebegett... S miközben keze görcsösen összekulcsolódott és ajaka fájdalmas gyötörödéstől vonaglott, lelkén bizonyára egy meleg-séges érzés lett urrá...

... Oh te szegény öreg asszony, egyetlen fiad, büszkeséged, szemed fénye, drága kincsed elvesztésén siránkozó, levendulaszagu imakönyved fölé görnyedő, olvasóját morzsoló árva, egymagadra hagyott kesergő anya! Könnyebbedjen meg sajjó fájdalom! Fiaidat fiuk-, férjüket, vőlegényüket siratva, megsiratják kiknek szinte nincs hova eivándorolniok, akik a te itt nyugvó vitéz gyermeked sirhantjánál zokoghatják el bánatukat...

S elmúltot a halottak emlékére szentelt nap és egy sirt — egy ismeretlen, a harctérről jött katona temető magabazáró sirt — virágerdő borít... Fehér virág, piros virág, tündöklő virág; a megértés, a közös nagy, de dicsőséges gyász virága.

És lett napfényes, derült nap. És a lelkek megkönnyebbültek. És a szívek gyásza megnyugvásba olvadt által.

Othonától távol nyugvó vitéz katona sírját virágerdővé varázsolta a gyengéd női szívek megértése...

Az idők jele.

Irta: Biczi Gyula.

Végre megvalósultak kalandos gyermekkori álmaink, tanui lehetünk nagy átalakulásoknak, legéndás nagy koroknak, mert a világháboru nagy-szerű drámája egy új korszaknak a nyitányát, amely fenségével magával ragadja a lelkeket.

A háboru kegyetlen furiája végig száguld a világon, megrekesztet trónokat, megingatja nemzetek létalapjait, lemészárolja az emberek százezreit s meleg magyar vérről harmatozza be Szerbia kopár szikláit és Galicia terméketlen homokpusztáit, kik kézzel osztogatja az özevgyi gáztályolt s milliók szeméből facsarja ki az apátanság és támasznélküli elhagyatottság keserű könnyeit. De e

véres világháboru hatalmas fergetege a gyilkoló furiák dörgő zenéje közt életet is terem, új rügyeket is bontogat. Ezen rügyfakasztó tavasznak, az új korszaknak ekéje végig szánt az egész társadalmon, s százados intézményeket, ezredéves történelmi alkotásokat és emlékeket forgat föl, rombol szét. De e romhalmaz törmelékeiből a lelkek renesszanszának termőföldje morzsolódik ki, mint ahogyan a dércsipte hulló lombokból is új élet fakad, azok a tavaszi kikeletnek, a bájós ibolyának fekete humuszává porladnak szét.

Az események egész áradata rohan el előttünk s ezen eseménytenger véresen viharzó hullámai fölúzzák a fáradtságtól energiát, elpuhult lelkeket s azokból új eszméket, új érzéseket válnak ki. A tespedő passzivitást az élet vágya váltja fel és friss, úde, új élet szellője lengi át a világot. Ezen üdítő lehet, az ébredés, az újjászületés éppen a legválságosabb percben ért bennünket, mert már sok szellemi és erkölcsi értéket semmisített meg az elbizakodott nagytakarás és tunya nemtörődomség. Sokat elpusztított a mindenáron újítani akaró meg gondolatlanlanság, a megleyöknek és a multnak vak gyűlölete. Közéletünk már a széthuzásnak és bomlásnak a szomorú képét mutatta. A politika már nem az alkotásnak, hanem a gyűlöletnek és bosznak az eszköze volt; már nem a nemzeti javakért folyt a küzdelem, hanem érdekekért s szerephez jutottak azok is, akiknek programja az egységes magyar állameszmének, a magyarság supremáciájának a megtörése. Kockán voltak évszázados küzdelmeink legszentebb vívmányai, legdrágább nemzeti érdekeink. Gazdasági életünk a maga szeretlen aránytalanságaival forrasa vált szociális elkeseredésnek és harcnak.

Keresztény alapokon nyugvó nemzeti kultúránkat a destruktív áramlatok ostromolták s neveltek szemnek tetszélgő virágokat, amelyeknek gyümölcsében hazatlan nemzetköziség és a keresztény, tisztá etikát lemoosoló erkölcsi nihilizmus bódító mérge rejtőzött. Újszerűségükkel megtévesztették a könnyen befolyásolhatókat úgy, hogy néha még a komolyan gondolkozók is zavarodottan álltak meg piaci lármás eszmeáradatok közt, amely a lapok hasábjain a magyar lélekben nem gyökerező gondolatok és érzések zavaros folyamát hőmpolygatták végig az országon. A radikálizmus belegazdálhatott legszentebb ideálainkba, hogy eszményeink úde virágait letapossa. Hivatalos lapjában meg néhány hónappal ezelőtt írhatta, hogy a magyar nyelv tanítása és a himnus énekeltetés elbütítja a zsenge gyermekkort; hogy a nagyszerb hazaárulási pör ostoba legendáját csak a magyar faji góg tébolya fujta föl.

Nem volt már nemzeti irodalmunk, mert hiányzott annak legfontosabb tényezője: a tiszta erkölcs. Már pedig ahol egy ország megingott morális nézeteiben, ott irodalmi szárnyalás nem lehet. Ott nem tudnak nagyot, magaslatot, örökbecsűt alkotni, mert idealizmus nélkül nem lehet a magasba emelkedni büszke szárnyacsattogással, hanem szárnyezetten csak a földporában vándorogni. A hitetlen Franciaország morális csődje alapította meg annak szemérmetlen irodalmát, amely kiöli a tiszta erkölcsi felfogást s a lelkesedést a nemesebb eszmékért. Irodalmi kalózaik ennek a degenerált francia szellemnek a termékeivel iníciáltak irodalmunkat, ezért voltak már színházaink muzsái élettelenek, ezért nem volt már regény, szindarab, költemény, amely a magyar lélek eszmevilágát megértette, a magyar szív érzéseit megragadta, kifejezte volna. E nemzetietlen korban a hazafias hangot cinikusnak lemosolyogták, elnémitották s vakmerően szétépték a magyar lant hurjait. Innen van a panasz, hogy küzdelmünknek oly kevés Petőfije van, akik meleg érzésű, hazafias levű dalokkal lelkesítsenek, buzdítsanak, vizsztatjanak és sirassanak.

De e nagy napok mozgalma fölírta a tespedő lelkeket. Most látjuk csak, hogy még mindig megvan, sőt eddig soha nem tapasztalt, bámulatos módon működik az ősi nemzeti erő, amely a veszedelem pillanatában egymást megértő szeretetben forrasztotta össze az egész nemzetet, hogy most minden egyéni érdeket félretelve mindenki önzetlenül a nagy nemzeti célokat szolgálja. Milyen fölemelő, hogy a politikai pártok a legelkeseredettebb harcok hevében békejobbot nyújtanak, hogy közös erővel a haza oltárára siessenek. Milyen megnyugtató, hogy e válságos percben a hazátlanság és nemzetköziség eszméivel telített, megtévesztett szociálta és radikális szivekből is lángkévében csapott ki a hazafias lelkesedés tüze s forradalmi vörös zászlójukat begöngyölve vagy elégetve a Hymnus és Szózat hangjai mellett gyü-

lekeztek a nemzeti lobogó alá. Ma nincs különbség kapitalista és proletar közt, a tűzvonalban egymás mellett harcol a királyi és koldus; ott hullanak el a királyi hercegek is seregek élén, de nem temetik őket fejedelmi sírboltba, hanem hős katonák közös, jeltelen sírjában akarnak pihenni. Itthon a harcok furiája helyett a charitas fehér angyala megnyitja az önző, rideg szívek ajtaját is és milliókat hord össze a nyomor enyhítésére; hívó szavára a krisztusi felebaráti szeretettől átüzeseledve hercegnők és grófnők szállanak le a szegények viskóiba, hogy a könnyeket letörjék, oda szegődnek a sebesültek betegágyaihoz, hogy sebüket bekötözzék, fájdalmaikat enyhítsék. Ilyen nagyszerű jelenségek közt el kell némulni a gyűlöletnek, meg kell szűnni az izgatásnak, mint ahogyan megszűnt a Simplícissimus is, mert proletárai kiabrandultak az ámitásból, kitűnt, hogy akik ellen izgatók, azok is érző emberek, s készek kényelmüket, vagyonukat, ha kell életüket is a haza oltárára tenni.

Most látjuk csak, hogy lelkiéletünknek még mindig vannak kincsei, szellemi és erkölcsi javai, meg vannak nagy ideálaink, amelyeket nem tudott elsorvasztani a politikai pártküzdelem, nem tudta azokat meghamisítani, kiölni a destruktív álbólcsesége. Ma ismerjük csak fel igazán a radikális veszedelem nagyáágát, hogy mi lenne ma velünk, ha győzött volna az a progresszív szellem, amely a vallásról, erkölcsről, hazaszeretetről, becsületéről, kötelességről, hősieségről olyan bornirt nézeteket akart ránk erőszakolni. Most elnémut a progresszió kihívó hangja, sajtóorganumaik meglepő változást mutatnak, de ha a nemzetfőtartó erők teljes győzelmet nem aratnak most a destruktív fölött, hanem e szellem a béke idején majd újból iníciálhatja a megtisztult nemzeti közszellemet, akkor nem sokat használnak a csatamezők diadala.

Ugy látszik a szenvedés tűzporbája megnyitja az emberek szemeit az igazság előtt, a mepróbáltatás viharában az álértékek csődöt mondtak; a csalásra, hazugságra és a hiszekeinysegre alapozott radikálizmus, szociálizmus és erkölcsi nihilizmus megbukott. A lelkek megújulás, felfrissülés után vágyakoznak, s mindinkább reueliálódnak az etikai és vallási igazságok.

Milyen fenséges látni, hogy a világtörténelem kormányruájánál a német császár, ez a nagyszerű hívő lélek áll, aki alázattal hajítja meg diadalmas zászlóját a Hadak Ura előtt; seregei pedig, a Siegfried hős utódai, ajkukon Isten nevével rohannak a küzdelemben. Milyen megható imádkozó ősz uralkodókné képe, amint Isten előtt megvizsgálja lelkiismeretét, hogy hittel és bizalommal kérhesse segítségét igazságos ügyünkre. Milyen vizgástaló, hogy az emberek milliói szent komolysággal eltelve sirva és zokogva keresnek menedéket a templomokban, hogy az Ur közelletét érezve áldásáért imádkozzanak.

S mivel ma a nemzet legjobbjai alázatos bűnbánó lélekkel imádkoznak s tiszta szívvel, hittel és bizalommal tekintenek a csillag-milliárdok bölcs rendezője felé, azért erősen hiszem, hogy küzdelmünkben velünk az Isten. Akkor pedig ügyünk igazsága és erkölcsi tisztasága biztosan győzni is fog a gonoszságon, hitelenségen, hazugságon és kapzsi kalmár szellemem. S ezzel biztosítani fogjuk nemzeti főnmaradásunkat a második ezer évre.

Nemzeti kölcsön. Katonáink dicsőséggel lobogtatják zászlóinkat Európa csatamezőin. Millios hadainknak bőséges élelem kell, fegyver kell, sok jó fegyver, ágyu, repülőgép, lö, szekér, meleg öltözék a rideg észak rettenetes fagyai ellen, gyógyszer sok betegség ellen. Hidakat, várakat, hajókat kell építenünk számukra. A csataterék tűzporai-ban várják hősieink itthonmaradt honfitársaik áldozatait, amelyek szükségesek a győzelem biztosítására. A magyar nemzethez fordul az állam: *Kölcsonért!* kölcsönért a háború szent céljaira! Nem ajándékot kér az állam, nem is adót kíván most. Szabad akaratból, önként ad, kölcsönt minden hazát szerető polgár, akinek módja van rá, a gazdagok milliókat, a szegényebbek tehetségükhöz képest ötven, száz koronát és a nemzet kámatot fizet a kölcsön után. Első eset, hogy államunk közvetlenül az egész néphez fordul kölcsönért. Első eset, hogy a vidéken, a falvakban az állam a hitelszövetkezetekre bizza egy nagy nemzeti kölcsön gyűjtését. Az a fényes siker, amellyel az Országos Központi Hitelszövetkezet kötelek-be tartozó hitelszövetkezetek már mindenféle szükséges anyaggyűjtésével siettek hadseregünk segítségére és annak felismerése, hogy ez a hatszáz ezer tagból álló szervezet hatalmas erővel tudná latba

vetni az ország érdekében hazafisága súlyát, ezek löztek meg azt a kitűntést, hogy az állam az Országos Központi Hitelszövetkezetet is megbizza a nagy nemzeti kölcsön gyűjtésével. A nagy nemzeti kölcsön hivatalos aláírási helye lesz az Országos Központi Hitelszövetkezet és gyűjtőhelyei lesznek ennek a kötelek-be tartozó hitelszövetkezetek, mindenki számára, akár szövetkezeti tag, akár nem. Az aláírást az állam valószínűleg már egy tíz nap múlva kezdeti meg. Ekkor közli a pénzügyminiszter, hogy hány százalékos lesz a Nemzeti kölcsön, hogyan kell befizetni. Az aláírásra egy hét fog rendelkezésre állani.

Esküdtzéki tárgyalások.

Folyó hó.2-ika óra folynak az esküdtzéki tárgyalások. Eitartanak körülbelül a hónap közepéig. Nem valami nagyon érdekes témákat adnak. Am ami különös volt a tárgyalásokon, azt fel- emlíjük.

Első nap.

Szórakoztak. Pápán 1914 július 25-én két speditorkocsis összeveszett a miatt, mert a ponyva nem volt a kocsin. Eső jött. Az árut, hogy meg ne ázzon, esőben kellett vaggonba rakni. Farkas József kocsis ur megázott. Kánikulában! Ez őt bosszantotta. Belekötött társába, Tóth József-be. S erre „szórakoztak”. Érdekes, hogy szinmagyar emberek, magyar vidéken, Pápán a veszekedést „szórakozás”-nak nevezik. A szórakozás egyik vége az lett, hogy Farkas József felkapott egy vasgereztyét s úgy fejbévágta Tóth Józsefet, hogy az ütéstől felfordult és egy órai agónia után meghalt. A szórakozás másik vége pedig az lett, hogy Farkas József több órai siránkozás után kapott 3 évi börtönt. Azért ilyen keveset, mert 6 apró cselédje van.

Második nap.

A kis csikó gyámja. A Nyárád és Mezőlak közötti uton valaki az idén júniusban egy esti alkonyaton elejbe ugrott a 68 éves Kalányos Pál kalányos cigánynak. Leütötte és a pénzt elvette. Ré bene gesita, címenekült a rozsvetésben. A gyanu Lakatos András lókupec cigányra esett. Andris tagadott. Andris alibit igazolt. Hogy aznap ellett a lova, s ő a kis csikót paszorolta egész nap. Sztójka Ilona cigány leányasszony is azt igazolta, hogy „Andris vót a kis csikó gyámja!” Az esküdtzék felmentette a csikó gyámját.

A nevezett gyám azonban még se lett egészen olyan szabadbá, mint a madár, mert Zalaegerszegre szállított mint közhuszár. Ugyanis a fekete „vörös ördög” egyszer már megszökött az angyalbörből.

Harmadik nap.

A bittvaparti ütközet. Magukat művészeknek nevező embri csigák, akik tengelyre épített házukat görhes gebékkal vonszoltatják az országutakon, sajátos életmódjuk közben is csak olyanok, mint a legmagasabb körök emberei. Szerelmesek, féltékenyek, boszuert lihegők. Kup község mellett, a Bittva pártján táborozott a Reminusz János truppa. Jött a pápai uton a Krausz Vilmos truppa. Reminusz barátokat üdvözölni kiment a poros országutra, de ellenségeket talált. Krausz ugyanis egyszer rávetette szemét a Reminusz lányára, mire az öreg atléta úgy vágta melbe a szeladont, hogy az meg öt év múlva sem felejtette el. Most Krausz ezt akarta megboszulni és rátámadt Reminuszra. Revolvereket vettek elő és lövöldöztek egymásra. Krausz öccse a diszletek közül kardot is hozott és lett nagy ütközet, amelynek során Reminusz az egyik lovornót hátra lötte, ő maga pedig hátán egy kardszurással és hasában egy ólomgolyóval került ki a csatából. Ezeket itélte el 4-én a bíróság 3—4 hónapi fogházra.

Negyedik nap.

A kicsi Dezsőke szerencsés megmenekülése. Kis cselédleányok, vigyázatok! A mámoros tavasz, a forró nyár még ne tévesszen. Az

ördög nem tüzet fujva, fekete pófával és lólabbal tör ellenetek. Az ördögnek kunkorgós bajsza, mosolygós szeme, széles válla és csökök szája van. Az ördög olyankor jön, amikor a bolondos szív maga is kívánja. Kis cselédeányok, vigyázzatok!

Lám a Róza is így járt Pesten. S mikor meg volt a kis fiu s az ördög odébb állt, majd hadbavonult, akkor a kis Dezsőkét, a pufók, eleven, egészséges étvágyú kis Dezsőkét nehéz volt eltartani. A nagymamának is sok karéj kenyeret kellett naponta levágni, a tejet se adják ingyen még a jó nagymamának se. Kiváltképpen nehéz a sor, ha a jó nagymama csak aféle falusi napszámosasszony. Ilyenformán Róza tépelődött, évdött, emésztette magát a búval. Egy szép nyári délután aztán ellopta a kis Dezsőt a nagymamától és befektettedte a vasút két sinje közé, hogy ott együtt meghajjanak. Ohó — gondolták a kis angyalok — a Dezsőkét nem engedjük. Mozdonyvezető bácsi, légy éber! Nézd ki van a sinék között! Mozdonyvezető bácsi, vigyázz!

A mozdonyvezető bácsi éber volt s így került Dezsőke a gyermekmenhelybe; a rossz, a kegyetlen, a szegény, szerencsétlen Róza pedig a bírák elé.

A bírák felmentették Rózát, mert az volt a meggyőződésük, hogy nem volt eszénél, amikor azt a csul tettet elkövette.

Kis cselédeányok, vigyázzatok! §.

Egyházmegyei adományok a had-segélyező hivatal részére.

Hogy a háború folytán támadt szükségességekről egyöntetien lehessen gondoskodni, a honvédelmi miniszter külön hivatalt, a hadsegélyező hivatalt állította fel. Bibornok Megyéspüspök Ur Ó Eminenciája felhívta az egész egyházmegyét, hogy ennek a háborús szervnek működését segítse elő. Jó példával maga járt elől egyezzer koronás adományával. A Székesskáptalan adakozásáról már régebben beszámoltunk. Az alábbiakban folytatólagosan közöljük az egyházmegyéből beérkezett segélyeket. A számok beszédek. Legyenek tanúi, hogy hívők és papság tettekkel szolgálják a haza szent ügyét.

Veszprém: Báró Hornig Károly bibornok, veszprémi püspök 1000 kor., Perényi Antal, dr. Radványi Viktor, Engelhardt Ferencz 30—30 kor., Szkladányi József, Udvardy Ferencz, Kiss Piusz, Imrek György, dr. Pályi József, dr. Fatér István, dr. Vegele Lajos, dr. Beóthy István, Szlabey Dezső, dr. Hossz József, Sárközi Lajos 10—10 kor., Lukács Imre, Perényi Lajos, Guthel Jenő, Láber Miklós 5—5 kor., Csik Alajos 2 kor. Összesen 1222 kor.

Aka: (Schmidt Antal lelkész 40 kor.)

Összesen 70 kor.

Alsópáhok: (Vida József pléb. 50 kor.)

Összesen 50 kor.

Aszód: (Högyészai Amand lelkész 40 kor.)

Összesen 42 kor.

Áttala: Kéri Elek plébános 100 kor., Gadányi Márk, Nagy Ferencz közép (Csoma) 20—20 kor., Takács Kristóf 15 kor., Visnyei Imréné, Bajnóczi József, Tar János, Krisch Emil, Horváth József, Visnyei József (Kapospula), Farkas János (Kapospula), Szent Antal persely 10—10 kor., Nyirő Péter 8 kor., Nagy Mihály alsó (Csoma), Partl Odón, Tóth Mihály, Gál János (Kapospula) 5—5 kor., Orbán Józsefné, Visnyei Mihály, Király Vendel (Kapospula) 4—4 kor., Cséplő János, Cséplő Imre, Nagy János (Csoma), Bajnóczi István (Kapospula), Hoffer Ferenczné (Kapospula) 3—3 kor., Torma Lajos (Szabadi), Szántó Kálmán (Csoma), Visnyei János, Kalocsa

Márton, özv. Visnyei Mihályné, Dobai Márton, Várvi György, Farkas Jenő, Kelemen József, Juhász Imre, Kalocsa Mihályné, özv. Kalmár Jánosné, Nemes Anna (Csoma), Retek Imre (Kapospula), Földvári Péter, Kovács János alsó (Kapospula), Retek Máté, Iliás Mihályné (Kapospula) 2—2 korona, Gulyás Borbála (Csoma), Szikra János, Földvári Mihályné, Király Borbála (Csoma), Király István (Csoma), Ferencz Mihály (Csoma), özv. Tóth Jánosné, Dobai Mártonné, Király István, N. N., Visnyei János (Kapospula), N. N., Balla Gábor (Kapospula), Retek János (Kapospula), Tóth Sándor (Kapospula), Tóth József közép (Kapospula), Illés József (Kapospula), Király József (Kapospula), Kovács János (Kapospula), Buda János (Kapospula), Buda József (Kapospula) 1—1 kor., Kovács József (Csoma) 1—20 kor., Gulyás József, Balla József (Kapospula) 60—60 fill., Piros Róza (Kapospula). Összesen 409 kor.

Asztaszér: Kremmer József lelkész 30 kor., Kugler Pálné, Ruip Mária, Liebmann Károly, Horváth Imre 10—10 kor., Czimmermann Péter 6 kor., Kincs Adolf, Piedl István, Szalzer Lőrincz 5—5 kor., ifj. Schwarcz Mihály, Gál Mihályné 4—4 kor., Ambrus Károly, Balogh Imre, Krátki János, Lavdl Márton 3—3 kor., Figler Ferencz, Sveighardt Ferencz, Mazi Lőrincz, Nerhaft Antal, Majer István, Müller Józsefné, Gabriel Péter, Czimmermann András, Szabó Jakab, Strádl Kelemen, Szalzer Flórián, Májor Márton, Klingenberg Jenő, Szabó József, Balogh Gábor, Fischer János, Nerhaft István, Vellner Józsefné, Gál Ferencz, Gál Dömötörné, Fischer Margit, Kerstner Jenő, Nagy Antal, Horváth Jánosné 2—2 kor., Kalla Kálmánné, Stukl Ernő, Germann Antalné, Breeska Károly, Varga Jánosné, Hartvig István, Hoffer Mihály, Stampler János, Hungler József, Májor Ferencz, Gabriel Jakab, Kerstner János, Turják József, Horváth József, Farkas István, Piedl János, Kis József, Schweighardt Mihály, Mócsinka János, Vachtler József, ifj. Svarecz János, Vellner Márton, Horváth Mihály, Pázmándi Fülöp, Földi Ferencz, Strádl Ferencz, Hartvig Lőrincz, Turják Manó, ifj. Hungler József, Bősze Mihályné, Vellner Mártonné, Szokklik Jánosné, Iház Ferenczné 1—1 kor., Grób Istvánné 60 fill., Schér István, Fischer Vendel 40—40 fill., Hász Ferenczné 20 fill. Összesen 193 kor. 60 fill.

Babócsa: Gróf Somssich Béla kegyúr 300 kor., Kenyeres Lajos plébános 50 kor., Kuminecz Mihály 10 kor., Takács Antal káplán 5 kor., Bossányi Albert 2 kor. Összesen 367 kor.

Badacsonytomaj: Horváth József plébános 100 kor.

Bakonygyirő: Fazekas János plébános 20 kor.

Bakonyjákó: 12 kor.

Bakonykoppány: Kolonics Lipót lelkész 30 kor.

Bakonynána: Prácsér Albert lelkész 1240 kor., Sz. Antal persely, Tier János, Krabác István 10—10 kor., Hivék adománya 7 kor., Birbauer István, Schneider András, Mail Mihály, Hutvagner József 5—5 kor., Forszthoffer Antal 260 kor., Schaller János, Forszthoffer József, N. N. 2—2 kor., Németh Péter, Stern Miksa 1—1 kor. Összesen 80 kor.

Bakonyoszló: Heszl Mátyas plébános 10 kor.

Bakonyszentlászló: Lendvai Béla 326 kor., Vezzer Benedek és Volf Lőrincz, özv. Brezina Sándorné, Kovács Gy. Pálné, Gubicza Ferenczné, Osztonovics Mihály, Horák Mihályné 2—2 kor., Hotvagner Mátyas, Fallmann Jó-

zsef, Csillag János, Stéfel Rózsika 1—1 kor., Eszlinger Pálné 50 fill., özv. Tóth Istvánné, Gamsperger Józsefné 12—12 fill. Összesen 20 kor.

HIREK.

Gyászmise a harcban elesett honfiakért.

Mindnyájunk szívét hálás szeretet tölti el azok iránt, kik hadba szállva a legtöbbször a legdrágábbat: életüket viszik áldozatul hazánkért s éretünk. S midőn a harctéren szenvedők itthon maradt családtagjainak vigasztalására s megsegítésére sietünk, kegyeletes megemlékezésünkkel azok felé is fordulunk, kik hősi halált haltak éretünk. Mi is szent és drága áldozatot bocsájtunk az ő lelki javukra: imádságot és szentmise-áldozatot, hogy esedező könyörgésünk meghallgatásával a seregek Ura az elhalt harcosok lelkét az örök világosság hazájába, szent színe látására juttassa. Ó Eminenciája, Bibornok Püspök Urunk 21. számú körlevelében elrendelte, hogy f. hó 17-én egyházmegyénk minden plébániai és szerzetes templomában harcmegzőn elesett honfitársaink lelkiüdvéért Liberával egybekötött ünnepélyes gyászmise mondassék. A szentmise a hatóságok és hivatalok, s ahol van: a katonaság is meghívandó, hogy kicsinyek és nagyok buzgó fohászában mindannyiunk hálás kegyelme kifejeződjék az értünk halt hősök drága emléke iránt.

— **A veszprémi Oltáregylet** a halottak esteje miatt elmaradt november havi szentőráját vasárnap, e hó 8-án a rendes időben tartja meg. Minél hamarabb megjelenést kér a vezetőség.

— **Eljegyzés.** Györky Jenő csömödéri újonnan választott községi tanító eljegyezte Vegele Emiliát, Vegele Lajos szentszéki jegyző kedves huját, csömödéri tanítónőt.

— **Előléptetés.** A Máv. előléptetett tisztviselői között találtuk kedves ismerőnket Röh Gyulát, jutasi állomásfőnököt is, aki ellenőrré lépett elő. Öszinte örömmel gratuláljuk. A városi állomás alkalmazottjai közül Németh Rezső irodakezelőlépett elő fizetési fokozatban.

— **Adományok.** A városi kórházban ápolat sebesültek részére az alábbi adományokat küldték be: a Vörös Kereszt-Egylet veszprémi fiókja 90 drb zsebkendő, 5 kompressz, foltozó ruhák. — Kremó Györgyné (Hajmáskér) 10 ing, 10 alsónadrág, 76 drb szivar. — Vörös Kereszt-Egylet 18 vánkoss, 8 párnahuzat, 13 ing, 2 trikónadrág, 5 vászonalónadrág, 1 lepedő. Mindezekért hálás köszönetet fejezi ki a kórház igazgatója.

— **Koszorúmegváltás.** Wetzl Lajos és neje koszorúmegváltás címén 20 koronát adományoztak a hadbavonultak családjai javára.

— **Halálozás.** A veszprémi uri társadalom egyik nagyon tiszteltreméltó tagjának haláláról hozott hírt a gyászjelentés. Pápay Gyula, a Veszprémi Takarékpénztár nyug. könyvelője f. hó 6-án 54 éves korában elhunyt. Hosszu betegség gyötrődésétől szabadította meg a halál. Vasárnap délután helyezik örök nyugalomra a vár-utcai halottasházba. Nyugodjék békében!

— **Megnyiták az elemi fiúiskolák.** Végre két hónapi szünetelés után iskolába járnak a helybeli kath. elemi fiúiskolák növendékei is. Hármassz jó indulatra volt szükség, hogy a szülők s a tanítók óhaja teljesedjék. A katonai parancsnokság szives volt mentesíteni a Kopács-féle egy tanteremű iskolát, az Iskola-utcában. Itt tanulnak az ezen iskola körzetébe tartozó I. osztálybeli s az Anna-iskola IV. osztálybeli tanulói. Az I. osztályban Sördői József előadásai vannak hétfőn, szerdán s pénteken délelőtt; kedden, csütörtökön és szombaton délután. A IV. osztály (Gubicza Lajos) tanulói pedig kedden, csütörtökön és szombaton délelőtt, hétfőn, szerdán és pénteken délután mennek iskolába. Ezt a napszak szerint változó tanítást az a helyes elv tette szükségessé, hogy az óraszámokban is, tanítási

eredményben is kihatározhatóbb *delelőtök* a két osztály között megfelelőjének. Az Anna-iskola III. osztályát *Mözner* Ferenc vezetése mellett a régi iparisiskolában helyezték el a városi hatóság engedélyével. Tanulóit minden nap *délután* járnak iskolába. A László-iskola I. osztályának tanítója, *Huber* János a harctéren van. Ennek az osztálynak tanulóit megosztották. Felét a Kopácsi-iskola I. osztályába, másik felét az Anna-iskola I. osztályába rendelték. E megosztás miatt, nehogy túlszűfoeltség keletkezzen, a Kopácsi-iskola II. osztályát egyesítették az Anna-iskola II. osztályával. A László-iskola IV. osztályának tanítója, *Frankó* Antal is a harctéren küzd. Osztályát *Józsa* Ernő, az V.—VI. osztály tanítója vette át, amennyiben ez utóbbi osztály kötelező felállítását — tekintettel arra, hogy a nagyobb tanulók szülőiknek segítségére lehetnek — a közoktatásügyi miniszter nem rendelte el. Mindezeket az osztályokat, vagyis: az Anna-iskola I. (*Gaál* Sándor) és II. osztályát (*Szányi* István), továbbá a László-iskola II. (*Polonyi* György), III. (*Köcsky* József) és IV. osztályát (*Józsa* Ernő) *Laczkó* Dezso főgimn. igazgató szives beleegyezésével a főgimnázium átengedett osztályában helyezték el. Előadás van itt is minden *délután*. Az iskolai hatóságban jóleső érzést kelt, hogy a tanítás folytonosságáról ilyképpen is gondoskodhatott.

— **Helyettesítés.** *Erdős* Béla máv. osztály-mérnököt a városi hatóság a hadbavonult városi főmérnök helyettesítésére felkérte. Bár a belügyminiszter ily esetekben a helyettesítés mellőzését kívánja, a tanács a helyettesítés szükségesnek tartja, mert a műszaki felügyeletet igényelő dolgok pusztulásáért nem vállalhatja a felelősséget. *Erdős* Béla a helyettesítést szívesen vállalkozott.

— **Villanyvilágításunk.** Villamostelepünk bérloje a hajtóerőt szolgáltató nyersolaj beszerzési akadályai miatt korlátozta a nappali áramot. Multkoriban megírtuk, hogy a nyersolajkereskedelem megindult, mert a galicziai források egy része az oroszok visszaszorítása folytán felszabadult. Dr. *Komjáthy* László polgármester is értesült, hogy az olaj beszerzése lehetővé vált. A napokban fel is szólította a céget, hogy jelentse be olajszükségletet, mert egy veszprémi cégtől ajánlata van kellő mennyiségű olaj beszerzésére. Ha tehát az olajszállítás nehézsége megszűnt, az olaj drágaságá nem lehet ok arra, hogy városunk egyes ipari üzemei a nappali órák harmadnegyed részében áramszolgáltatás hiánya miatt károsodást szenvedjenek.

— **Érdekes kirándulók.** A minap társaság verődött össze, hogy megizleljék *Bothék* almádi szőlőjének idej termését. Mikorában csengett a pohár, az egyik vendég úres poharat ragad s megemlékezvén a háborus időről, a megjelenteket arra kéri, hogy adjanak valamit háborus célokra. Hamarosan összegyűlt 7 kor. 36 fill. Szerkesztőségünk utján a hadban elesett veszprémi árvái számára küldik. Szívesen teljesítjük kérését azoknak, kiknél a szórakozás is alkalom, hogy a sujtottakon segítsenek.

— **Hírek a katonakórházból.** A legutóbb érkezett súlyos sebesüléseket elszünetelt vitéz katonák állapotában az örvendetes janulás állandó jeleget ölt. A komplikált csonttörések mindmégannyia jól sikerült helyreigazítások által azzal a reménnyel kecsegtetnek, hogy mindnyájan fel fognak épülni. A kórházat *Vadnay* Szilárd dr., várm. t. főorvos meglátogatta. A halottak napja a kórház mellett sem surrant el észrevétel nélkül. Az eddig itt ápolat harctéri sebesültek és betegek közül — ahogy arról hírt adtunk annak idején — egy volt, aki meghalt s otthonától távol, az itteni temetőben helyeztetett örök nyugalomra. Ennek az elhunyt vitéz katonának az operáló terem vöröskeresztes hölgyei koszorút fontak, a többi vöröskeresztes hölgy pedig csokrot vitt sírjára, amelyhez a kórházparancsnok, a tiszték, a vöröskeresztes hölgyek s kórházi katonák és ápolók egyaránt elzarándokoltak. Az elmult héten is érkeztek adományok a kórház részére: *Kovács* Gábor Vámosról 4 kakast és 20 koronát, *Kőrösi* N. 28 pár harisnyát és 5 inget, *Nagy Istvánné* 8 harisnyát, egy pár cipőt, *Bóday* Dezsóné 6 vánkost és 12 huzatot, *Kerényi* Andor főbíró kávéit, bort stb. ajándékozott. Ezenkívül cigarettát, befőttest és bort, valamint szoba-székedenyi ajándékoztak többen. — A parancsnokság minden adományért őszinte köszönetet mond.

— **Aranyat vasért.** *Hunkár* Dénesné ömél-tőségéhez az „Augusztus-gyorssegélyalap” javára befolyt adományok: *Páparól:* *Bódogh* N., *Tóth* Juliska, *Csernussák* Olga, *Gyurátz* Ferenc, *Tompa* Sándorné, *Mesterházy* László, *Baldauf* Gusztávné, *Baldauf* Tibor, *Kovácsics* Teréz, *Mesterházy* László,

Bors Mariska, *Bors* Erzs, *Grósz* Jenőné, *Nagy* Irén, *Nagy* Ilona, *Barcza* Böske, *Schneller* Vilma, *Horváth* Teréz 1—1 dró gyűrű; *N. N.* ezüst törmelék, *N. N.* ezüst törmelék, *Csernussák* Andrásné 1 karkötő, 1 óránc és 1 medaillon; *Csernussák* Ilus 1 gyűrű és 1 fülbevaló, *Gyurátz* László 1 gyűrű és 1 mente-kötő, *Gyurátz* Irma 1 gyűrű, 1 ezüstgyűrű és 2 ezüstérmé; *Nagy* Pálné 1 gyűrű, *Nagy* Aladár 1 ezüst óránc, *Nagy* Jenő 1 mellű és régi ezüstpénzek, *Perlaki* Emme 1 gyűrű és zszuk, *Tompa* Bözsi 1 sziv, *Mesterházy* Tibor 2 fülbevaló, *Baldauf* Gusztáv arany törmelék, *Kakas* Irén 1 karkötő, *Somogyi* Pálné 2 gyűrű, *Mesterházy* Lászlóné 2 ezüst karkötő és zszuk, *Bors* Istvánné 1 gyűrű és 1 karkötő, *Bors* Pista 1 gyűrű és 1 lánc, *Perlaky* Gézáné 1 gyűrű és ezüst törmelék, *Mészáros* Ella 1 fülbevaló és 1 medaillon, *Mészáros* Jolán 1 sziv, özv. *Bognár* Jánosné 2 *Mária* Terézia ezüst huszas, *Horváth* Izabella 1 gyűrű, 1 medaillon és 1 régi ezüstpénz; *Szutter* Sári 1 ezüstóra, *Szutter* Béla 1 ezüstlánc, *Szutter* Mariska 1 ezüstgyűrű, *Szutter* Laci 1 ezüstgyűrű és ezüst törmelék, *Vincze* Jolán 1 fülbevaló, *Schneller* Karolin 1 gyűrű és 1 fülbevaló, *Schneller* Ferenc 2 gyűrű, *Szily* Lénárdné 1 gyűrű és aranytörmelék, *Szily* László régi ezüstpénzek, *Dienstmann* Mariska 2 fülbevaló, *Pápai* Iréné 1 gyűrű, 1 inggomb és 3 régi ezüstpénz. — *Sass* Aranka (*Szergény*) 1 ezüstgyűrű, 1 lánc és zszuk.

— **A miniszter figyelme.** A vallás- és közoktatásügyi miniszter közli, hogy az iparosanoc otthonok vezetőinek munkakörét a háboru idejére sem függesztette fel, sőt buzdítja a vezetőket, hogy munkásságukat folytassák továbbra is. Az eddig szokásos tiszteletdíjat a jövőben is megkapják.

— **Segély.** *Koronczay* János városi hivatalnok sebesülten érkezett haza a harctérről. Mint-hogy még nőtlen ember, miniszteri rendelet szerint lakásbéréit visszatartották. A város most jöndulatával megkorrigálta a rendeletet s a mindig szorgalmas, most pedig a hazáért sebesült s a harctérről visszakészülő hivatalnokának 70 K segélyt utalt ki.

— **Vízvezeték.** Elsőrendű érdekünk, hogy vízműünk üzemképessége biztosítva legyen. Illetékes helyen értesültünk, hogy e tekintetben parányi aggály se fenyeget, mert a város jóelőre gondoskodott fűtőanyaggyőről s így esetleges vasuti üzemszavart folytán se érheti városunkat a vízhiány veszedelme.

— **A város pénztára.** Örvendetes dolog, hogy a város fizetőképessége — dacára a nehéz viszonyoknak — nem csorbult. Fedezik a rendes szükségleteket, sőt a katonai barakkok kölcsönéből is törlesztetni tudott a pénztár huszonegyezer koronát s megfizette az esedékes kamatokat. Az adó lassan folyik. Akik itthon maradtak, annál inkább is törekedhetnek állami tartozásuk kiegyenlítésével, mert a befizetett adó majdnem mind a hadbavonultak családjai javára lesz fordítva. A város szorítja is az adófizetést mindazoknál, akik fizethetnek s csak a munkanélküliségre vannak méltányoló figyelemmel.

— **31 grammos zsemlye.** Nem mese ez, hanem szomorú valóság, mikor akadnak ennyire pénzsóvár emberek, hogy most mások megrövidítésével akarnak pénztöbblethez jutni. E sorok írója jelen volt, mikor megmérték a veszprémi járás egyik pékjének zsemlyéjét, amely bárminő mérés mellett sem nyomott többet 31 grammnál. Nem tudjuk, mi huzta össze a pékmester ur süteményét, a főszolgabírónak azonban gondja van rá, hogy a zsemlye a tél közeledténél ellenére is meg-növekedjék. — Itt említjük meg, hogy a pápai tanítóképző szállitóját tekintettel az áremelkedésre megtagadta a szállitást s a miniszterhez felebbezett. A miniszter nem hajlandó az árakat felemelni, sőt kijelentette, ha a szállitást nem hajlandó eddigi árakon teljesíteni, megvonja tőle az engedélyt.

— **Fasegély.** A város már megkezdte a facédulák kiosztását szárazfa-szedésre a saját erdeiben. Eddig száz engedélyt adtak ki. A közeledő téli időre ez is jó segítség a város szegényeinek.

— **Miniszteri döntés.** Nem hagyhatjuk szó nélkül *Czabán* Samu nagyszénási tanító esetét. Bizonyos megnyugtató érzéssel állapítjuk meg, hogy szent hitünk teteleit még se lehet megtorlatlanul uton-utifélen félvad emberre valló módon a tanulatlan tömeg gunyjának odavetni s a fennálló társadalmi rend még kelő oltalomban részesül, noha ennek ellenkezőjére elég sok példát hozhatnánk fel. Czabán ur, mint a szabadkőmíves tanítók egyik vezetője, sokáig zavarta mások nyugalmát s elégszer kiállította magáról a bizonyítványt, hogy minden másnak, csak épen tanítónak nem való. A szabad-

kőmíves-szociálista agitátort a fegyelmi választmány annak idején a *társadalmi rend és a vallás elleni izgatás, valamint a felettes hatóságával szemben tanúsított tiszteletlen magviseletéért* saját költségén való áthelyezésre ítélte. Ez a büntetés semmiképp sem áll arányban a kriminell s Czabán mégis felebbezett a kultuszminiszterhez. A vallás- és közoktatásügyi miniszter *Mikler* tanfelügyelő előterjesztésére Czabán *hivatalvesztésre ítélte*. Ebből az esetből mások is okulhatnak.

— **Uj tanító.** A megüresedett kardosréti tanítói állást *Czobor* Miklós nyerte el.

— **Szűnetel az aszfaltozás.** A Fő-utca s a Rákóczi-teret aszfaltozása függőben marad. Polgármesterünknek az volt a szándéka, hogy a földmunkát — melyet a Rákóczi-teret rendezése igényelt — elvégezteti orosz foglyokkal. Ezeket azonban központi táborba rendelték el. Ha azonban a tél folyamán munkahiány miatt a város lakosai közül elég munkás akad s ezeknek feleslegessé válik, akkor a város inségmunkaképpen — még ha áldozatba kerül is, a Rákóczi-teret földmunkájával, kavicsvágnással s egyéb közmunkaalapot terhelő munkálattal siet az inség enyhítésére.

— **A hadkötelesek adótartozása.** Hogy milyen befolyással van az adózó nadvonulása az illető köztartozásainak behajtására, arra nézve törvényeink intézkedést nem tartalmaznak. A pénzügyminiszter azonban belátva, hogy a behívottak kíméletre tarthatnak igényt, az ezek terhén levő köztartozás behajtását 3382. P. M. sz. rendeletével korlátozta. E szerint a bevonultak adója a többi rendelkezésig *függőben tartandó*, kivéve, ha az elvülés esete forogna fönn. A katonaság részére árvett ló, járom, vagy más ingóság szinten mentes a végrehajtás alól, s az ezekért kapott megváltás összegét sem lehet lefoglálni. Az adókievetés és összeírás alól azonban mentesítés nincsen.

— **Hadisegély özvegyeknek és árváknak.** A soproni postagazgatóság közlése teszi, hogy a kereskedelemügyi m. kir. miniszter a hadjáratban elesettek özvegyeinek és árváinak segélyezése céljából a jelenlegi frankójegyeken kívül „Hadisegély özvegyeknek és árváknak két (2) fillér” jelzessel ellátott frankójegyeket hozott forgalomba. Ezek mindegyike után az eladás alkalmával a frankójegy értékén felül a vevőtől még 2 fillért szednek. A hadisegély-bélyegekből az 5 és 10 f. értékeket az összes postahivatalok és értékkikárúsítók, a többi értékfajokat ellenben csak egyes nagyobb kincstári postahivatalok fogják árusítani. A hadisegélybélyegeket után befolyt 2 filléres többletet a hadjáratban elesettek özvegyeinek és árváinak javára használják fel. A t. közönség egyrészt hazafias, másrészt emberbaráti kötelességének tesz eleget, ha postaküldeményeinek és táviratainak bérmentesítésére a legnemesebb célt szolgáló ezen hadisegélybélyegeket vásárolja és használja fel.

— **Gyógyult katonák elhelyezése.** A gyógyultan szabadságra bocsájtott katonák közül 300-an újra bevonultak városunkba. A parancsnokság ezek elhelyezése végett a polgármestert megkereste.

— **Kész a járványkórház.** A kólerajárvány vésziréje városunk hatóságá is megiette a szükséges intézkedéseket. Uj járványkórházat is építetett a Jeruzsálemhegyen, házilag előállítva. A kórház a napokban elkészül s várja... adja a jó lsten, hogy hiába várja a járványos betegeket.

— **Az önkéntesiskola feltételei.** A polgármester ezen az uton tudatja, hogy akik a főiskolai önkéntesek altisztképző iskolájába való főlvételtüket óhajtják, a főlvétel feltételeit Veszprém város polgármesterei hivatal katonaugyosztályában megtekinthetik és ott ez ügyben felvilágosítást nyerhetnek.

— **A szociáldemokraták és a háboru.** Dr. *Méhely* Lajos, a Nemzeti Múzeum igazgató öre felolvasást tartott a háborúról. A háborút életiani alapon vizsgálta s ebben a vonatkozásban rámutatott a szociáldemokrácia nemzetközi testvérségére, amely — ő szerint — mindazt a sok bajt megszünteti, amelyet a nemzeti érzés okoz. Dr. *Méhely* Lajos ezt a főlfogást így kapcsolta bele felolvasásába: „A szociáldemokraták elmélete a létező való küzdelmet minden alakjában kiakarja küszöbölni, mikor a népek nemzetközi testvérségéért rajong s a háborút és az államok s népek viszályát elkerülhetőnek véli. Az *élettudomány* a *szociálisták tételét megcáfolja*, mert a háboru nem emberi találmány, hanem a szerves életnek törvényszerű jelensége. Eppen azért amíg lesz élő ember a világon, ki lakóhelyéhez és javaihoz ragaszkodik, addig mindig lesz háboru”.

— Az elesettek családjainak nyugdíja.

A katonai kincstár a tényleges, valamint a tartalékos tisztek és legénység hátramaradottjairól gondoskodni fog. Élethossziglan, illetve újabb házasságig jár nyugdíj annak az özvegynek, kinek férje a harctéren szerzett sebesülésben, ott szerzett járványos betegségben, vagy pedig a hadjárat farsádmalmának következtében halt meg. Örmester özvegyének kétszáznegyven korona, szakaszvezetőnek száznegyvennégy korona, káplár özvegyének százhusz és közlegény özvegyének hetvenkét korona jár évente. Ha azonban a férj a tűzvonalban esett el, ötven százalékkal nagyobb nyugdíj jár az özvegynek. Ezenkívül minden törvényes gyermek után évi negyvenkét korona neveltetési pótlék jár tizenhat éves koráig, ha azonban tanulmányokat folytat, a neveltetési pótlék a nagykorúság eléréseig utalható ki. A nyugdíjigények megállapítására egyelőre nem kerülhet sor, de ez nem is sürgős, mert a halálozást követő hat hónapon át a családoknak a hadbavonultak részére megállapított és kiutalt segítő összeg jár.

— **Lewis Robert** egyházi műpar-intézetnek mai hirdetését olvasóink b. figyelmébe ajánljuk.

— **Közigazgatási bizottság.** Somogyvármegye közig. bizottságába a kilépő öt tag helyett a törvényhatóság közgyűlése id. **Kovács-Sebestyén Gyulát, dr. Tevely Bélát, b. Tallian Dénest, b. Inkey Józsefet és Somssich Miklóst** választotta meg.

— **Ösztöndíjak.** A kaposvári főgimnázium választmánya a Szalay-féle alapítványi három 800 koronás ösztöndíját Pozsgay Sándor joghallgatónak, Pozsgay Ajajos szegedi gimnáziumi tanulóknak s Faragó Miklós soproni katonai főreáliskolai tanulóknak adományozta.

— **Székesfehérvár pótdóója.** Székesfehérvár jövő esztendői költségvetéséről a főszámvédelői hivatali összeállítás a tanács elfogadta. A szükséglet 1,467,390 korona. Erre a fedezet, mint bevétel 1,012,907 korona s így a különbözést 454,483 korona. Ennek fedezetére a tanács 83%-os pótdóó kivetését javasolja. A pótdóóalap 550 ezer korona.

— **Sebesülteknek.** Somogyvármegye törvényhatósága november 3-án tartott közgyűlésében a sebesült katonák ápolására s a kolera ellen való védekezésre 20 ezer koronát szavazott meg.

— **Csak magyar iparcikkelt!** Az Országos Iparegyesület ez idén is felkéri a magyar közönséget, hogy a szerület ünnepén, karácsonykor, csakis **hazai iparcikkelt** vásároljon ajándékként szeretteinek. Sohasem volt nagyobb szüksége a hazai iparnak s társadalmunk minden dolgozó osztályának arra, hogy kölcsönös támogatással segítsék egymást. A vásárló közönség keressen magyar ajándékokat, s amit a kereskedő kínál az ajándékokat kereső vévőnek, az is legyen mind színmagyar. Kereskedőink és iparosaink a karácsonyig még rendelkezésre álló időt használják föl eredeti új magyar műipari és más szükségleti cikkek terveihez honi iparművészek által való elkészíttetésére. A magyar közönség bizonyára megértő lélekkel, okos hazafisággal, egymást példával buzdítva fogja megcsinálni a magyar nemzet nagy esztendőjében a nemzeti karácsonyt.

— **Hazai szén az állami üzemekben.** Az összes állami üzemek és intézetek figyelemre méltó körlevelet kaptak, mely kötelezővé teszi, hogy fűtőanyag beszerzésüknél az állami szénbányákat is hívják föl ajánlattételre. A körlevél elmondja, hogy az állami szénbányák termelőképessége évről-évre növekszik, de a szén piacrahozatala a kellő mértékben ez ideig nem sikerült. Mivel, ugymond a körlevél, az állami szénbányák létesítésével a cél az volt, hogy az állami üzemek szénellátását a magánvállalkozástól függetlenítsék és a szén árara is befolyást gyakoroljanak, ezt elérni csak úgy lehet, ha az állami széntermelés elhelyezése biztosítva van.

— **Tudomásul. Suly László** tudatja a t. közönséggel, hogy az **Első Magyar Általános Biztosító Társaság** főügynökségi irodáját a **Szabadi-utca 3. sz.** Balogh Károly-féle ház földszinti helyiségeibe helyezte át **Braun Gyula** ur üveges üzlete átellenébe.

— **Gyermeknapjár.** Az országos állatvédő egyesület az 1915. évre is pompás kivitelű, igen becses tartalmú gyermeknapjárt szerkesztett, melynek ára csak 10 fillér. Veszprémmegyei tanfelügyelője ez uton hívja fel a megyei tanítószag figyelmébe e rendkívül hasznos ifjúsági könyvekre. Minden eladott példány után 1 fillért az „Értvös-alap” javára fordít a kiadó egyesület. Megrendelhető az országos állatvédő egyesületnél Budapest IX. Ernő-utca 11—13.

— **Üzletáthelyezés.** Tisztelettel értesitem becses rendelőimet, hogy **cipész-üzletemet** folyó évi november hó 1-től **Szabadi-utca 2. szám alá** helyezem át. Tisztelettel **Barták Ferenc.**

A háboru krónikája.

November 1. A galicizai-bukovinai határ közelében Kutyól északra egy minden fegyvernemből álló orosz hadoszlopot megvertünk.

Közép-Galicziában csapataink tartják a Turkatól északra, valamint a Sary-Sambornál, továbbá a Przemyslótj keletre és az alsó Sannál elfoglalt állásaikat.

Nisko vidékén több ellenséges támadást visszavertünk; ott, valamint Skolenel és Sary-Sambornál az oroszok szárait foglyul ejtettük.

A hadműveletek Orosz-Lengyelországban is harc nélkül folytak le.

Az északkeleti hadszíntéren a németek harcai még nem vezettek döntéshez. Varsótól nyugatra az oroszok lassan követik utójag csoportosuló hadseregüket. Miután Törökország megkezdte az ellenségeskedést Oroszország ellen, az orosz kormány az orosz konzulokat utasította, hogy Törökország területét hagyják el.

Az angol minisztertanács elhatározta, hogy Egyiptomot angol gyarmatnak jelenti ki és annektálja. A nyugati harctéren német siker jelentkezik az egész vonalon.

November 2. Orosz-Lengyelországban új harcok fejlődnek. A hadállásaink ellen intézett támadásokat visszavertük. Néhány ellenséges különítményt szétgurasztottunk.

A Turkatól északra és Sary-Sambortól délre fekvő területen folyt több napos elkeseredett csata, csapataink teljes győzelmével végződött. Az itt előretört ellenséget, két gyaloghadosztályt és egy lövészdandárt, összes hadállásaikból kiverünk.

Csernowitzot tartják csapataink. Az orosz ágyutüznek, amely főképpen a görögkeleti érek székhezára irányult, említésre méltó hatása nem volt.

Szerbiában is előrenyomulunk.

Csapataink, melyek annak idején a Macsvába nyomulva, ott erős sodronyakadályokkal védett kemény erődítésekre találtak és ezekbe hosszás, nehéz harcok után két nappal ezelőtt Ravnenel rést ütöttek, újabb nevezetes eredményeket értek el.

Bar a szerbek kétségbeesett ellenállást fej-

tettek ki és noha a részben mocsaras Macsva nehezen járható, a Száván és a Drinán átkelt összes csapataink széles arcvonalban folytatták előrenyomulásukat és bevették Crnabara, Radenkovicz, Gluszi, Tabnovicz és Banavopolje helységeket.

Belgiumban a hadműveleteket áradások nehezítették meg, amelyeket az Yser Ypres csatorna Nieuport melletti zsilipjének elpusztításával idéztek elő. Ypresnél a német csapatok tovább nyomultak előre.

November 3. Orosz-Lengyelországban a harc folyamatosan van. A San-menti ütközetekben az oroszoknak különösen Rozwadownál voltak nagy veszteségeik, ahol 400 oroszot fogtunk el és 3 gépfegyvert zsákmányoltunk.

Sary-Sambortól délre egyik harcsoportunk szintén 400 oroszot fogott el. Ezen területen és Turkatól északra támadásunk tovább halad előre.

Offenzívánk Szerbiában a Macsván át győzelmesen halad előre. Az ellenség, amelyet megerősített állásaiból kiűztünk, eddig csupán csekély ellentállást fejtett ki. Csupán Sabác északi szejéjén voltunk kénytelenek erősen elsáncolt állásait rohammal bevenni. Magát Sabácot is ma éjjel rohammal bevettük.

A Macsván át előnyomuló oszlopaink a Sabác—Ljesnicza vasutvonalat már átlettek. Lovasságunk az ellenség nyomában van és már foglyokat is ejtett.

Trapézuntból érkező jelentés szerint a török-orosz határon a török és az orosz csapatok között megkezdődött a harc.

A nyugati harctéren a német offenzíva továbbra is tért hódít.

November 4. Orosz-Lengyelországban hadseregünk, miután erős ellenséges hadsereget fejlődésre kényszerített, a lysagorai ütközetet abbahagyta avégből, hogy az ivangorodi harcok után elrendelt hadmozdulatokat folytassa.

Galicziában a helyzet változatlan. Az utóbbi napokban Sary-Sambortól délre és Turkatól északra vívott harcokból eddig 2500 orosz foglyot szállítottunk be. Stry völgyében Rybniknél huszáraink rajtaütöttek egy ellenséges lövészoszlopon és tüzérszettel megrakott számos kocsi zsákmányoltak.

Keleten a hadműveletek még fejlődőben vannak. Összeütközések még nem történtek. Egy felrobbantásra előkészített hidnak elfoglalása céljából november 1-én az oroszok első szibériai hadteste a polgári lakosságot terelte elővédeje ele.

A Macsvában elért sikerünk csak most tekinthető át teljesen. Stepanovicz Stepan tábornoknak ott harcban volt négy-öt hadosztályból álló II. számú szerb hadserege csak úgy menekülhetett fenyegetteit helyzetéből, hogy hanyattbomlott visszavonult és mindennemű készletét, tréjét hátrahagyta, miközben számos foglyot is ejtettünk.

Az ellenség a Sabácztól délre elterülő dombvidékre hátrált és szivós, de hiábavaló ellentállást csak még Sabácznál fejtett ki, mely város vitéz csapataink a november elsejeről másodikára virradó éjjelen rohammal bevették.

A nagy főhadiszállás közli november 3-án délelőtt:

Nieuportól délre az áradások minden had-

Hazánk legelső és legnagyobb

Szobrászat, oltárépítéset, aranyozás és festéset. Templomok stilszerű új berendezése. Oltárok, szószékek, kereszt-kutak, urkoporsók, szobrok, stációképek, gyónószékek és templompadok készítése.

Régi oltárok renoválása, aranyozása és festése.

Templomfestés a leggyyszerűbből a legművészebb kivitelig. Szegény templomoknak kedvezmény és részlettörlesztés. Munkamegtéskintés és megbízás végett saját költségemen utazom. Készített munkáim művészi és tartós kivitelét elismerő iratok ezreivel bizonyíthatom.

Arjegyzék ingyen és bérmentesen.

LEWISCH ROBERT Szombathely.

műveletet kizárnak. E vidék hosszú időre el van pusztítva. A víz helyenkint meghaladja az embermagasságot.

Ypres ellen a németek támadása tovább halad. Több mint 2300 embert, többnyire angolokat, foglyul ejtettek és több gépfegyvert zsákmányoltak. Jó siker koronázta támadásaikat az Aisne mentén, Soissonstól keletre, ahol csapataik az ellenség leghevesebb ellenállásával szemben is több nagyon megerősített hadállást rohammal bevettek.

November 5. Orosz-Lengyelországban az ellenség csapataink mozdulatait nem zavarta. Egyik hadtestünk a lysagorai harcokból 20 tisztet és 2200 főnyi legénységet hoz foglyul magával.

A galicziai harcokon Podbuznál (Szambortól délre) 200-nál több, ma reggel pedig 300 orosz adta meg magát.

Csapataink Szerbiában további előnyomulásuk folyamán Szabácstól délre és délnyugatra újra ellenségre találtak. Az azonnal megkezdett támadás kedvezően halad előre.

A Romanján lefolyt harcok alatt összesen 7 tisztet és 647 főnyi legénységet fogtunk el, 5 ágyut, 3 lövészercocsit, 2 géppuskát, valamint sok lövészt és hadianyagot zsákmányoltunk.

A montenegróiaktól több mint 1000 darab marhát vittünk el, amelyet Boszniából magukkal akartak vinni.

A németek Ypres ellen, Arrastól északra és Soissonstól keletre lassan, de sikeresen haladtak előre.

Verduntól délre és a Vogézekben a francia támadásokat visszaverték.

A keleti harctéren semmi nevezetes dolog nem történt.

A cári helytartó napiparancsot bocsátott ki a kaukázusi hadsereghez, amelyben azt mondja, hogy tekintettel a törököknek az orosz hajókra és a fekete-tengeri flottára történt támadásaira, a „cár megparancsolja a kaukázusi hadseregeknek, hogy lépjenek át a határt és támadják meg a törököket“.

KÖZGAZDASÁG.

A m. kir. minisztérium igen fontos és különösen az ország állattenyésztésére kedvezően kiható rendeletet intézett valamennyi vármegye alispánjához a közelmúlt napokban.

Azt tapasztalta ugyanis, hogy közfogyasztási célból mészárosok és kereskedők nagyon szívesen vásárolják meg a vemhes teheneket is, de különösen a fiatal 2—3 éves úszókat; nagy számban kerülnek levágásra a szopós úszóborjúk.

Ezen eljárás az állattenyésztésre rendkívül káros hatással van, mert megapasztja a tulajdonképpeni tenyészanyagot, mi által a főleg most dúló háború által amúgy is nagyon igénybe vett szarvasmarhaállományunk erős depekorációnak lesz kitéve. Ez okból megtiltotta a minisztérium az úszóborjúk, 3 évesnél fiatalabb úszók és hasas teheneknek vasúti szállítását, valamint közfogyasztásra levágását.

Mint hogy azonban fordulnak elő esetek, amidőn a tilalmazott állatok eladása, illetve levágása is indokolt, szükséges, ez okból a minisztérium felhatalmazta a vármegye alispánját, hogy:

1. Azon községre (városra) nézve, ahol a közbiztonság az 1913. évben 250 dró szarvasmarhánál kevesebbet vágtak le, ha ezt a helyi fogyasztás kielégítése szükségessé teszi, a gazdasági felügyelő és a törvényhatósági állatorvos meghallgatása után, határozatlan időre, az engedély visszavonásáig, felmentést adjon ezen vágási tilalom alól.

2. Azoknak, akik gazdasági célra és nem levágásra akarnak úszóborjút, 3 évesnél fiatalabb úszót és hasas tehenet vasúton szállítani azon gazdasági felügyelő meghallgatásával, akinek működése területén a folyamódó gazdasága (telepe, istállója) van, esetenként felmentést adhasson a szállítási tilalom alól.

3. Az állandóan és rendszeresen tejszállítással foglalkozó tejjgazdaságok tulajdonosainak a gazdasági felügyelő meghallgatásával az ilyen tehenészetekből származó úszóborjúk és tehenek szállítására és levágására nézve a tilalom alól esetenként felmentést adhat.

Láthatjuk tehát a fentiekből, hogy a minisztérium amidőn ezen rendeletével a megemlített állatoknak, mint az állattenyésztésnek fontos egyedeinek rendszertelen pusztítását kívánja megszüntetni, egyáltalán azonban módot nyújt a gazdáknak arra nézve, hogy tenyésztési célra nem alkalmas állataikat értékesíthessék.

Ezen rendelet végrehajtásánál első sorban a marharakodó állomásokon működő állatorvosok végzik az első és fő ellenőrző szerepet, mert megakadályozzák az ily állatok elszállítását, de egyúttal gondoskodnak arról is, hogy mindazon marhalevélezők ellen, akik ily állatokról engedély nélkül marhaleveleket adnak ki, — a megtörő eljárást megindítják; de ellenőrzés alatt állanak a husvizsgálók is s ellenük is megindítják az eljárást, ha e rendelet ellenére megengedik az említett állatok levágását.

Tehát együttes munkával kötelessége ugy a gazdának, valamint az említett végrehajtó és ellenőrző közegeknek oda hatniok, hogy ezen, a szarvasmarhatenyésztés jövőjére számottevő kihatással levő rendelkezést szigorúan végrehajtsák.

IRODALOM.

Imádkozzunk!

Szent kötelességünk, hogy hadbavonult harcosainkért, haldokló és meghalt katonáinkért buzgó imádkozzunk. Csak Isten segítségével győzhetjük le ellenségeinket s szerezhetjük meg katonáink számára azon testi és lelki energiákat, melyekre oly nagy szükségük van. Ezért adta ki a Szent István-Társulat Reviczky Aladár „Uram, irgalmazz nekünk!“ c. imafüzetét magyar, német és tót nyelven, melyben magasztos érzésektől áthatott imák vannak. A 30 ima közül sok általános használatra van szánva (pld. szentegimádásra), sok pedig magánhasználatra (igy a szülők, feleség, gyermekek, testvérek, jegyes, özvegy, árva stb. imája.) Az imafüzet ára 10 fillér, 100 drb. 8 korona. Haldokló és meghalt katonáink lelki üdvösségét pedig úgy vélte a szerző előmozdítani, hogy kiadott egy Van Dyck feszületképet és egy Jézus Szíve képet hátlapjukon imádságokkal. Ezzel a szerzőnek hármass célja volt. Először az, hogy szeretett haldokló hőseink számára kieszdjük a jó halál kegyelmét és meghalt katonáink lelkét bucsukkal ellátott röpimák ájtatos végzésével a tisztítóhelyről mielőbb Isten látására juttassuk s így elsősorban katonáink lelkéről gondoskodjunk, második célja az volt, hogy — miután mindegyikünknek van ott egy-két rokona, kik közül egyik-másik már talán el is esett — emlékkép legyen róluk, melyet betehetünk imakönyvünkbe s imáinkban megemlékezzünk róluk; harmadik célja az volt, hogy a befolyó tiszta jövedelemből a harcbavonultakat ruházza. Eddig ezen pénzből készült 100 hósapka, 80 termelegetítő, 100 érmelegetítő, 70 hasmelegetítő, továbbá kiosztatott 860 Mária-érem és 120 olvasó. Aki tehát ily képeket vesz, az egyúttal az irgalmasság testi lelki jótéteményeiben is részesíti katonáinkat. A képek magyar, német és tót szöveggel jelentek meg. Egy darab ára 4 fillér, 100 darab 3 kor. Kapható a Szent István-Társulat könyvkereskedésében Budapesten IV. Kecskeméti-u. 2.

* **Kelet Népe.** Dr. Halmay Elemér revüjének októberi száma szokott magas színvonalon ismerteti a világ-eseményeket. Nagy készültséggel kutatja a multat, érdekesen világítja meg a fejleményeket. Az imperator rex. — A világháború s a balaán népek. — A románság evolúciója, — című cikkek különös figyelmet érdemelnek. Igen instruktív a bő gazdasági szemle is, mely a füzetet berekeszti. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, V., Lipót-körút 27.

* **Mária-kongregáció.** Hitbuzgalmi képes havi folyóirat. Szerkesztő Bangha Béla S. J. (Megjelen havonként egyszer.) Előfizetési ára: tömegesen rendelve (20 példány) egy évfolyam 1 kor., külön rendelve 2 korona. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VIII., Mária-utca. 25. — Legújabb száma most jelent meg gazdag és változatos tartalommal.

Anyakönyvi kivonat.

— 1914. október 24-től november 4-ig. —

Születés.

Paltesz Ferenc államvasúti raktármunkás és Ender Erzsébet fia József r. kath. — Fekete Adolf tak. pénztári cégvezető és Korai Irén fia Béla László izr. — Szabó Erzsébet házicelelő fia István r. kath. — Káldi Gyula kovácsipáros és Tóth Ilona fia Ferenc r. kath.

Halálozás.

Pigler Ferenc r. kath. 18 napos. — Goda Kovács Miklós r. kath. 12 éves. — Özv. Fürst Simonné Kohn Borbála magánzó izr. 95 éves. — Özv. Oláh Endréné Plech Jozefin vármegyei árvaszéki kiadó özvegye ág. h. ev. 79 éves. — Herman János nyugalmazott vasúti pályáőr r. kath. 80 éves. — Borbás István napos. számos rel. 66 éves. — Hunyadi Jenő r. kath. 7 hó-

napos. — Huszár Emma házvezetőnő r. kath. 39 éves. — Káldi Ferenc r. kath. 1 napos.

Házasság.

Az elmúlt héten nem kötötték.

Fogászati műterem

Veszprém, Rákóczi-tér 22. sz. Telefon 49. Interurbán

Wellner Gyula

régi jóhírű fogászati műterme. Rendelkezésre áll az összes fogászatba vágó műveletekre.

Foghuzás, fogtömés, műfogak, fogsorok.

A szápadlás nélküli műfogak speciális készítője.

Számtalan elismerő levél.

Tanítóknak kedvezmény.

800—1000 holdas

legelőbirtokot keresek megvételre, esetleg bérbe. Szíves megkereséseket —

Hasse Hugó Sárvár

cimre kérek.

Fióküzlet: Balatonalmádiban.

Egyedüli fehérnemű bizományi lerakat:

Rádi István és T^{sa}

cégnél Veszprém, Fő-ter.

Férfi színes ingek gallér nélkül

35—46 cm.-ig raktáron:

Árak: 3.—, 4.—, 5.—, 6.—, 7.— korona.

Férfi fehér ingek gallér nélkül

35—46 cm.-ig raktáron.

Árak: 2.—, 3.50, 5.—, 6.—, 7.50 korona.

Férfi színes turista ingek

35—47 cm.-ig raktáron.

Árak: 2.50, 3.50, 5.—, 6.— korona.

Férfi fehér apacs ingek

3.—, 5.—, 7.— korona.

Gyermek fehér és színes ingek

2.50, 3.—, 3.50 korona.

Férfi halóingek

35—47 cm.-ig raktáron.

3.—, 5.—, 6.50 korona.

Férfi alsónadrág

gombos. Árak: 2.50,

3.—, 3.50, 4.— korona.

zsinóros. Árak: 1.50,

2.40, 3.— korona.

rövid, színes.

Árak: 2.—, 3.50 kor.

Nagy választék

Borsalino és Gyukits kalapokban,

valamint a legújabb nyakkendők-, gallér-, harsinya-, zsebkendők- és keztyűkben. Ernyők 1200 napi jótállással, sétatobokban legújabb különlegességek raktáron.

Plébanos és tanító uraknak 8% árengedmény.

Levélibeni rendelések legpontosabban eszközöltetnek, meg nem felelő árut készséggel visszaveszünk.

Bakos Kálmán

fűszer- és csemegekereskedő
Telefon 55. VESZPRÉM Telefon 55.

Ásványvíz nagy raktára!

Ajánlom friss töltésű ásvány-
és gyógyvíz nagyraktáramat.

Az összes bel- és külföldi ásványvíz
és gyógyvizek állandóan raktáramon
vannak. Főraktára:

a szt. Lukács Kristály víznek,

rendkívül kedvelt szénsavas borvíz
= eredeti porcelándugós üvegekben =

2 lit. 1¹⁰/₁₆ lit. 1 lit. 1/2 lit.
64 fill. 56 fill. 48 fill. 30 fill.

Főraktára: **Salvator lith savanyú-
víznek, Mohai Ágnes,
Giesshübl, Csizi, Pe-
tánci, Calsbadi, Ma-
rienbadi, Preblau, —
Bikszádi, Borszéki,
Guber, Parádi, Halli**
stb. stb. vizeknek.

KESERŰVIZEK.

A vizeket vidékre szállítva a csomagolás ön-
költségen lesz felszámlva. Nagyobb retelnél
engedmény, ismételt adóknak előny.

Az összes fűszer-, csemege-, ásvány-
víz- és háztartási cikkekről a nagy
árjegyzék bárkinck megküldeték.

Johann Maria Farina Gegenüber dem Rudolfsplatz

csakis ez a valódi

kölnivíz, kölnivíz-pouder és kölnivíz-szappan.

Kapható drogériákban, gyógyszerárakban és illatszertárakban.

Ne tessék elfogadni

kölnivíz-szappant, kölnivíz- és pouder, ha nincsen rajta az eredeti és
egyedül valódi, de sokszor utánzott **JOHANN MARIA FARINA** Gegenüber
dem Rudolfsplatz. Akkor sem kell elfogadni helytelen és utánzott **kölni-
vizet, kölnivíz-pouder** és **kölnivíz-szappant**, ha az itt jelzett eredeti
készítmény nem volna kapható az Ön-lakhelyén, mert a világhírű cég
magyarországi képviselője:

HOLCZER EMIL ZOLTÁN Budapest, VIII., Szigetvári-utca 16. sz.
egyszerű levelezőlapra azonnal válaszol és közli, hol szerezhető be az eredeti minőség.

HIRDETÉSEK

felvételnek a kiadóhivatalban.

ROLAND FERENC

orgona- és harmoniumkészítő
VESZPRÉMBEN
Ostromlépcső-utca 5. sz.

Elvállal teljesen új orgonák építését a
legegyszerűbbtől a legdíszesebb kiví-
telig — pneumatikai rendszer szerint.
ORGONÁK átalakítását és hangolását
jutányos árban számítom. Iskolák részére
HARMONIUMOKAT jó erős kivitelben
készítek. ZONGORÁK javítását és hang-
olását úgy helyben, mint vidéken a
lehető legrövidebb idő alatt eszközölök.

Alapított 1894-ben

Villanyerőre berendezve

Egyházmegyei Könyvnyomda

Készít a legrövidebb idő alatt a legegyszerűbbtől a legfinomabb kivitelig minden néven nevezendő könyvnyomdai munkákat, úgymint: röpiratok, füzetek, könyvek, folyóiratok, árjegyzékek, körlevelek, hirdetések, falragaszok, évi jelentések, mérlegek, kimutatások, gyászlapok, rovatolt táblázatok, névjegyek, meghívók, elfjegyzési és esketési tudósítások, számlák, címkek, plébániák és iskolák részére szükséges mindennemű nyomtatványokat jutányos áron számítva

Raktáron tartja plébániahivatalok és iskolák részére szükséges mindentelét hivatalos nyomtatványokat, melyek tetszés szerint fűzve vagy bekötve szállíthatnak. Hivatalos levélpapírok és borítékok, okmányborítékok mindentelét alakban és színben. Egy- és négyvonalas vizsgalapok, 10 százalék a Tanítók Háza javára. Fizetés-meghagyás iránt járásbíróshoz intézendő kérvény: a) Körtagsági díjjal tartozó hátrálékosok, b) a Gondviselés hátrálékosai ellen, ivenként 4 f.

Telefon 61

Veszprémben

Telefon 61